

Kryry

Sołtys i rada sołecka Kryr

Sołtys: Krystian Gruszka, tel. 723 440 448

Rada sołecka:

- Benedykt Gruszka
 - Sylwia Latanik
 - Paweł Sinka
 - Marek Beer
-

Charakterystyka Kryr

Kryry zajmują powierzchnię 13,21 km². Na dzień 31.12.2023 liczba ludności w Kryrach wynosi 1422 osoby. Większość zabudowań znajduje się przy ulicy Wyzwolenia i Nierad. Przez środek miejscowości przepływa strumyk Nieradka. Zaś we wschodniej części wsi płynie Kanał Branicki i Baranówka. Wszystkie te rzeki to dopływy Pszczyнки.

Nazwa Kryry wywodzi się najprawdopodobniej od dźwięków wydawanych przez ptactwo wodne na jeziorze Nierad. Błędne jest

natomiast założenie, że nazwa miejscowości ma związek z krą lodową zalegającą na tymże zbiorniku wodnym.

W przeciwieństwie do pozostałych sołectw, wiemy dokładnie jak godło Kryr zmieniało się na przestrzeni wieków. Pierwszy herb znaleziony na dokumentach z 1780 roku, przedstawiał trzy pływające ryby i unoszące się nad nimi ptactwo. Kolejna wersja godła nie posiadała już ryb. Ich miejsce zajęła czapla, nad którą widniało sześć ptaków. W połowie XIX w. zmieniono rozmieszczenie elementów herbu. Od 1867 r. zaprzestano używania pieczęci z herbem, więc został on zapomniany. Dopiero w latach 90. XX w. przywrócono dawne emblematy wiejskie.

Herb Kryr

Historia Kryr

Pierwsze wzmianki o istnieniu Kryr pochodzą z 16.02.1380 roku. Wówczas to książę Władysław Opolski wystawił dokument dla żorskich tkaczy, w którym ujęty został Nicolaus de Kriri, ówczesny dziedziczny wolny sołtys Kryr. W XV w. folwark kryrskiego sołtysa został wykupiony przez panów pszczyńskich i od tego czasu był znany jako „mizerowski dwór”. Początkowo istniały tu 24 gospodarstwa siodłocze. Pierwsza mapa, na której umieszczono Kryry pochodzi z 1636 roku. Około I poł. XIX w. zakończyło się kilkuletnie uwłaszczenie chłopów. W jego wyniku tereny książęce przekształcono w prywatne gospodarstwa rolne.

W 1840 roku na terenie Kryr powstaje szkoła. W okresie zaborów narodziła się świadomość narodowa na ziemiach śląskich. Tutejsi chłopcy nie potrafili się porozumieć z napływowymi urzędnikami. Podczas zaboru

pruskiego w suszeckim kościele msze odbywały się w języku polskim, tak samo jak lekcje w lokalnej szkole. W 1888 roku z inicjatywy Pawła i Jana Garusa na ziemiach Kryr założono bibliotekę polską, która krzewiła czytelnictwo i kulturę polską.

W czasie I wojny światowej w cesarskiej armii niemieckiej walczyło ok. 100 kryrzan, ponad dwudziestu z nich straciło życie ginąc na froncie francuskim, rosyjskim i włoskim. Kryrzanie uczestniczyli we wszystkich powstaniach śląskich. Podczas plebiscytu frekwencja w Kryrach wyniosła 100%, a 87,1% głosujących opowiedziało się za Polską.

1 września 1939 roku Kryry zostały zajęte bez walki około godziny 14⁰⁰. Niemcy bez żadnego powodu ostrzelali kilka gospodarstw, zginęło również dwóch cywili. Blisko 200 kryrzan zostało wcielonych do Wehrmachtu. W wyniku walk na różnych frontach, niewoli, więzień i obozów koncentracyjnych w latach 1939-1945 życie straciło ponad 70 mieszkańców Kryr.

Od 28 stycznia 1945 roku linia frontu przebiegała przez Branicę. W budynku szkoły zorganizowano lazaret, w którym udzielano pomocy rannym czerwonarmistom. W zachodniej części boiska grzebano poległych żołnierzy, powstało około 60 grobów. W trakcie walk pomiędzy 29 stycznia i 24 marca 1945 roku zginęło kilkudziesięciu Niemców i ponad 300 żołnierzy radzieckich. Żołnierze Armii Czerwonej zostali po wojnie ekshumowani i pochowani na Cmentarzu Armii Czerwonej w Pszczynie, z kolei niemieccy żołnierze w późniejszym czasie spoczęli na niemieckim cmentarzu w Siemianowicach Śląskich. W 1945 roku przestała istnieć gmina Kryry. Miejscowość stała się od teraz częścią gminy Suszec.

1 września 1994 roku do użytku oddano nową szkołę im. Kornela Makuszyńskiego. Uruchomiono również własną oczyszczalnię ścieków.

Opracowano na podstawie:

[Przeźnij do początku](#)